

Хаджи Димитър (1840–1868)

170 години от рождението му

Димитър Николов Асенов, известен като Хаджи Димитър, е един от най-изтъкнатите български войводи. Умира на връх Кадрафил, Сърнена Средна гора, на 28 години.

Роден е на 10 май 1840 г. в град Сливен като пети син в семейството на Никола и Маринка Асенови. Благодарение на доброто си материално състояние, баща му предприел пътуване с цялото си семейство до Ерусалим за поклонение на Божи гроб. От тогава Димитър става „хаджи“.

Образованието си получава в гръцко училище. Възпитаван в патриотичен и борчески дух, той израства като свободолюбив и непокорен момък.

В освободителната борба срещу османската власт се включва през 1860 г. като байрактар в четата на Панайот Хитов. През пролетта на 1864 г. в Румъния се свързва с Георги Сава Раковски, участва и във Втората българска легия през 1868 г. След нейното разпадане,

заедно със Стефан Караджа, започва организирането на чета в околностите на гр. Гюргево.

В началото на юли 1868 г. сто и трийсет четници, начело с двамата войводи, се събират в чифлика на един българин при румънското село Петрушан. На 6 юли четниците обличат бунтовническа униформа и преминават река Дунав край устието на река Янтра, като потеглят на юг към Стара планина. По пегите им тръгнаха османски потери. Завързали се сражения. Четата успява да отблъсне всички атаки на противника, но загубва близо половината от своя състав. В местността „Канлъдере“ четата е изненадана и разбита, а Стефан Караджа ранен и заловен от турците. Останалите 40 бунтовници начело с Хаджи Димитър пробиват обсадата и успяват да се изкачат на Стара планина между връх Св. Никола и връх Бузлуджа.

На 18 юли 1868 г. четата е обградена. Настъпилият последен бой бил неравен, но траел повече от 3 часа. В о й в о д а т а Хаджи Димитър се сражава до последна капка кръв и геройски загива.

Народът създава прекрасната легенда, че Хаджи Димитър е жив и още води дружината си из Балкана, а великият поет Христо Ботев обезсмъртява героичната му слава в забележителната си балада „Хаджи Димитър“ с прекрасното обобщение: „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира!“ ■

Валери Петров (Валери Нисим Меворах) на 90 години

Български поет, сценарист, драматург и преводач, известен с преводите си на Уилям Шекспир на български език. Академик на БАН от 2003 година, носител на множество награди.

Роден е на 22 април 1920 година в София. Учи в италианското училище в София от първи клас до 1939 г., когато завършва гимназия. Първите си стихове печата през 1936 г. в списание „Уче-

нически подем“. Подписва ги с фамилията на майка си. „Тогава беше трудно да се печата с име на евреин“ – спомня си писателят. През 1938 г. излиза от печат първата му книга „Птици към север“ под псевдоним Асен Раковски. По-късно пише поемите: „Палечко“, „На път“, „Ювенес дум сумус“, „Край синьото море“, „Тавански спомен“ и стихотворения цикъл „Нежности“.

През 1944 г. завършва медицина в Софийския университет. Участва в Отечествена война като военен писател. В периода 1944–1945 г. работи в Радио „София“. След войната е един от основателите и заместник-главен редактор на в. „Стършел“ (1945–1962). От 1947 до 1950 г. работи в българската легация в Рим като аташе по печата и културата. През тези години пътува до Америка, Швейцария, Франция като делегат на различни форуми.

Завръщайки се в България, е редактор в Студия за игрални филми „Бояна“, редактор на издателство „Български писател“ и преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“.

Автор е на десетки стихосбирки („Дните, които живеем“ /1952/, „Там на запад“ /1954/, „В меката есен“ /1961/, „Като погледнеш назад“ /1969/ и др.), на сценарии за игрални филми („Точка първа“ /1956/, „На малкия остров“ /1958/, „Слънцето и сянката“ /1962/, „Рицар без броня“ /1966/, „Един снимачен ден“ /1969/, „Йо-хо-хо“ /1981/, „Разходки с ангела“ /1990/, „Театър, любов моя“ /1994/, „Всичко от нула“ /1996/ и др.), както и на сценарии за анимационни филми. На голям интерес се радват и неговите пиеси „Когато розите танцуват“, „Честна мускетарска“, „Театър, любов моя“. Той е автор и на блестящи произведения за деца. ■